

**Dostosowania wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny z historii dla klasy siódmej szkoły podstawowej
do programu nauczania „Wczoraj i dziś”**

Temat lekcji	Poziom podstawowy dopuszczający uczeń:	Poziom podstawowy dostateczny uczeń:	Poziom ponadpodstawowy dobry uczeń:	Poziom ponadpodstawowy bardzo dobry uczeń:	Poziom ponadpodstawowy celujący uczeń:
Rozdział I: Europa po kongresie wiedeńskim 1. Kongres wiedeński	2. Rewolucja przemysłowa– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>restauracja,</i> <i>legitymizm,</i> <i>równowaga europejska;</i> – zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815); – wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim;	– podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego; – wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Świąte Przymierze;	– zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świątego Przymierza (IX 1815); – prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego; – przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich.	– wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki; – zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815); – identyfikuje postać Aleksandra I;	– przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim.
2. Rewolucja przemysłowa	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja przemysłowa,</i> <i>maszyna parowa,</i>	– wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja,	– omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji;	– przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju	– zna zasady kapitalizmu;

	<i>manufaktura</i> ; – zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763); – identyfikuje postać Jamesa Watta; – wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej.	kapitalizm; – identyfikuje postacie: Samuela Morse’a; – wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej;	– zna daty: skonstruowania telegrafu (1837); – identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego;	przemysłu – wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy;	
3. Nowe idee polityczne	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ideologia, proletariat, strajk, fabrykanci</i> ; – wymienia ideologie społeczno- polityczne w XIX wieku;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek zawodowy</i> ; – identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha;	– charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu – identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa;	– przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach;	– przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego;
4. Przeciwno Świątemu Przymierzu	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wiosna Ludów, uwłaszczenie</i> ; – zna datę Wiosny Ludów (1848–1849);	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>burżuazja</i> ; – zna datę wybuchu	– przedstawia cele, przebieg i skutki powstania dekabrystów; – wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja	– identyfikuje postacie: Mikołaja I; Aleksandra II; – wskazuje na mapie państwa, w których w	– przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji, Prusach, Austrii, na Węgrzech i w państwach

	– wskazuje na mapie państwa, w których wybuchła Wiosna Ludów; – wymienia przyczyny Wiosny Ludów;	Wiosny Ludów we Francji (II 1848); – identyfikuje postać Ludwika Napoleona Bonapartego; – przedstawia przyczyny Wiosny Ludów; – przedstawia skutki Wiosny Ludów w Europie;	lipcowa, rewolucja lutowa, dekabryści; – zna daty: dekabrystów (XII 1825), wojny krymskiej (1853–1856);	latach 1815–1847 wybuchły rewolucje i powstania; – omawia przyczyny, przebieg i skutki rewolucji lipcowej we Francji;	włoskich;
Rozdział II: Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim 1. Po upadku Księstwa Warszawskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>; – zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815); – wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>autonomia</i>, <i>Galicja</i>, <i>unia personalna</i>; – charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; – wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego; – wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim;	– wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat; – wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; – wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim;	– identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego; – charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego; – opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej;	– charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego; – omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim;
2. Powstanie listopadowe	– wyjaśnia znaczenie	– wyjaśnia znaczenie	– wymienia przykłady	– wyjaśnia, jakie	– opisuje przebieg

	terminu noc listopadowa; – zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830); – identyfikuje postać Piotra Wysockiego; – wymienia przyczyny powstania listopadowego.	terminów: <i>cenzura, kaliszanie, konspiracja, dyktator</i>; – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I, Waleriana Łukasińskiego; – wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego; – omawia przyczyny klęski powstania listopadowego.	organizacji spiskowych i ich cele; – zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II–X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831); – wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego;	znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I; – identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater;	nocy listopadowej; – charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej;
3. Polacy po powstaniu listopadowym	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, Wielka Emigracja</i>; – identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego; – wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji; – wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>zsyłka, represja, emisariusz</i>; – wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego; – wymienia główne obozy polityczne powstałe na emigracji; – wymienia formy działalności Polaków	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Statut organiczny, kontrybucja</i>; – identyfikuje postacie: Szymona Konarskiego, Piotra Ściegiennego– identyfikuje postacie: Zygmunta Krasińskiego, Joachima Lelewela, Adama Jerzego	– zna daty: powstania Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (1832) i Hôtelu Lambert (1833);	– charakteryzuje program Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; – przedstawia poglądy środowisk konserwatywnych z Hôtel Lambert;

	upadku powstania listopadowego;	na emigracji;	Czartoryskiego; – omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego;		
4. Wiosna Ludów na ziemiach polskich	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>uwłaszczenie</i>; – zna datę: wybuchu powstania krakowskiego (21/21 II 1846); – wymienia tereny objęte powstaniem krakowskim;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>rabacja galicyjska</i>; – wskazuje na mapie zabory, w których doszło do wystąpień w 1848 r. – zna datę: powstania wielkopolskiego (IV–V 1848); – identyfikuje postacie: Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szeli;	– wyjaśnia przyczyny wybuchu Wiosny Ludów na ziemiach polskich pod zaborem; – zna datę: likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), uwłaszczenia chłopów w Galicji (1848); – omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego; – omawia przebieg i skutki rabacji galicyjskiej;	– identyfikuje postać Ludwika Mierosławskiego ; – opisuje przebieg Wiosny Ludów w Wielkim Księstwie Poznańskim;	– omawia przebieg Wiosny Ludów w Galicji;
5. Kultura polska pod zaborem	– wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm; – identyfikuje	– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>racjonalizm</i> , <i>mesjanizm</i> ;	– wymienia przykłady dzieł polskich romantyków;	– charakteryzuje warunki, w jakich kształtował się polski	– wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków

	postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina; – wymienia poglądy romantyków;	– identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego;	– wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim; – identyfikuje postać Artura Grottgera;	romantyzm;	z klasykami;
Rozdział III: Europa i świat po Wiośnie Ludów 1. Stany Zjednoczone w XIX wieku	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, Północ, Południe, dyskryminacja</i> ; – zna datę wojny secesyjnej (1861–1865); – identyfikuje postać Abrahama Lincolna;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna secesyjna, Konfederacja, Unia</i> ; – zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863); – identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta; – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej;	– charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa; – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>taktyka spalanej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie</i> ;	– zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861); – opisuje przebieg wojny secesyjnej;	– wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa; – dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze;
2. Zjednoczenie Włoch i Niemiec	– zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871); – identyfikuje postać Giuseppe	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”</i> ; – identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von	– zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871); – opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec;	– przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy; – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej.	– wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch; – omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu

	Garibaldiego; – wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec;	Bismarcka; – wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch; – wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi;	– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck.		jednoczenia Niemiec;
3. Kolonializm w XIX wieku	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>kolonializm</i>, <i>metropolia</i>; – identyfikuje postać królowej Wiktorii; – wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>kompania handlowa</i>; – wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii; – wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspansja</i>, <i>eksterminacja</i>, <i>Kompania Wschodnioindyjska</i>; – wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.; – wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych;	– przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych;	– przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji; – wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych;
4. Przemiany polityczno-społeczne w Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>system republikański</i>, <i>monarchia parlamentarna</i>,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>socjaldemokracja</i>, <i>chrześcijańska demokracja</i>	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nacjonalizm</i>, <i>szowinizm</i>, <i>syjonizm</i>; – wymienia postulaty	– przedstawia założenia programowe socjalistów; – charakteryzuje założenia programowe	– wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet;

	<i>demokratyzacja</i> ; – wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji; – wymienia nowe ruchy polityczne w Europie drugiej połowie XIX w;	<i>(chadecja), emancypantki, sufrażystki</i> ; – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII;	emancypantek i sufrażystek.	chrześcijańskiej demokracji; – przedstawia cele i metody działania anarchistów; – omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami;	
5. Postęp techniczny i kultura przełomu XIX i XX wieku	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa</i> ; – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie; – wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku; – przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej; wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>pasteryzacja</i> ; – zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859); – identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste’a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela; – przedstawia założenia teorii ewolucji;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm</i> ; – identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charlesa Dickensa, Pierre’a Curie; – wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne; – wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny;	– charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu; – charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze; – wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów;	– wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.; – przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.

Rozdział IV: Ziemie polskie po Wiośnie Ludów 1. Powstanie styczniowe	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>praca organiczna, branka, dyktator</i>; – zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), ukazu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864); – identyfikuje postać Romualda Traugutta; – wymienia przyczyny powstania styczniowego; – wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego;	– wyjaśnia znaczenie terminów: „<i>czerwoni</i>”, „<i>biali</i>”, <i>wojna partyzancka, ukaz</i>; – identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza; – wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej; – przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego; – wskazuje na mapie miejsca walk powstańczych;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>odwilż (wiosna) posewastopolska</i>; – identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga; – zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863); – omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim; – wymienia założenia pracy organicznej;	– charakteryzuje <i>odwilż posewastopolską</i> w Królestwie Polskim; – przedstawia programy polityczne „<i>białych</i>” i „<i>czerwonych</i>”; – wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „<i>czerwonymi</i>” i „<i>białymi</i>”;	– omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego; – wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska.
2. Po powstaniu styczniowym	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rusyfikacja, germanizacja</i>; – identyfikuje postać Michała Drzymały;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójlojalizm, Kraj Przywiślański, autonomia</i>,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kibitka, tajne komplety, Komisja Kolonizacyjna</i>,	– zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji	– omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem; – omawia postawę

	– wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego;	<i>kulturkampf, strajk szkolny, rugi pruskie;</i> – zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901); – identyfikuje postać Marii Konopnickiej; – wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; – przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych;	<i>Hakata;</i> – identyfikuje postać Ottona von Bismarcka, Mieczysława Ledóchowskiego, Piotra Wawrzyniaka; – charakteryzuje politykę germanizacji. – wyjaśnia, na czym polegała polityka <i>kulturkampfu</i>; – wymienia instytucje autonomiczne w Galicji;	Kolonizacyjnej (1886);	Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji;
3. Zmiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich	– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>emigracja zarobkowa, robotnicy</i>; – identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego; – wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.; – wymienia grupy	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo</i>; – zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864); – wymienia przykłady przedsiębiorczości	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo-pożyczkowe</i>; – zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851); – identyfikuje postać Franciszka Stefczyka; – charakteryzuje	– przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim; – omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego; – omawia przykłady przemian cywilizacyjnych	– omawia rozwój spółdzielczości w Galicji; – charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich;

	społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w;	Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady; .	rozwój gospodarczy Galicji;	na ziemiach polskich w XIX w;	
4. Działalność polityczna na ziemiach polskich	– zna datę rewolucji 1905–1907; – rozwinie skrót: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL; – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>orientacja prorosyjska</i>, <i>orientacja proaustriacka</i>, <i>krwawa niedziela</i>, <i>solidaryzm narodowy</i>; – zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905); – identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego; – wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich; – wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim; – wskazuje partie	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>endecja</i>; – zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903); – charakteryzuje orientację proaustriacką i prorosyjską;	– wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS; – wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami.	– przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego; – przedstawia okoliczności kształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w.

		należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego;			
5. Kultura polska na przełomie XIX i XX wieku	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska</i>; – identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego;	– wyjaśnia, na czym polegała literatura i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc; – podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc; – wyjaśnia znaczenie terminu <i>modernizm</i>; – wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>literatura postyczeniowa, skauting</i>; – charakteryzuje kulturę Młodej Polski; – wymienia cechy kultury masowej na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.	– wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami.	– wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury;
Rozdział V: I wojna światowa 1. Świat na drodze ku wojnie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>trójprzymierze/państw a centralne, trójporozumienie/ente</i>	– zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójporozumienia (1907);	– wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami; – przedstawia	– wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw	– omawia przebieg wojny rosyjsko-japońskiej i jej skutki;

	<i>nta, aneksja;</i> – wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójp porozumienia;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kocioł bałkański;</i> – wskazuje cele trójprzymierza i trójp porozumienia; – wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń;	przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach; – wyjaśnia, jak doszło do wybuchu wojny rosyjsko-japońskiej;	w drugiej połowie XIX i na początku XX w.; – opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójp porozumienia;	
2. Na frontach I wojny światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Wojna, front;</i> – identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga; – zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, wojna manewrowa, nieograniczona wojna podwodna;</i> – zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918); – wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>U–boot, ofensywa;</i> – identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa; – wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny; – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni; – wskazuje przyczyny klęski państw	– przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy;	– przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych;

	1918);	– wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny; – wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej;	centralnych;		
3. Rewolucje w Rosji	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bolszewicy, Armia Czerwona, łagry</i>; – zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917); – identyfikuje postać Włodzimierza Lenina; – rozwinie skrót ZSRS;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rewolucja lutowa, rewolucja październikowa</i>; – zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922); – identyfikuje postać Mikołaja II; – wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Rada Komisarzy Ludowych, dwuwładza, Rząd Tymczasowy, biała gwardia, Czeka, tezy kwietniowe</i>; – zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917); – wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej; – wymienia, kto	– omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej; – identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego;	– określa przyczyny, omawia przebieg i skutki wojny domowej w Rosji;

		październikowej;	sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej;		
4. Sprawa polska podczas I wojny światowej	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Legiony Polskie</i>; – zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kryzys przysięgowy</i>, <i>Błękitna Armia</i>; – wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej; – zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917);	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy)</i>, <i>Rada Regencyjna</i>; – zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918);	– wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.; – omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy;	– przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie i wskazuje cele ich działalności;
Rozdział VI: Świat w okresie międzywojennym 1. Świat po I wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Liga Narodów</i>, <i>wielki kryzys gospodarczy</i>; – zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919); – wymienia państwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Wielka Czwórka</i>, <i>demilitaryzacja</i>, <i>ład wersalski</i>, <i>czarny czwartek</i>, <i>New Deal</i>; – zna daty: obrad konferencji paryskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plebiscyt</i>, <i>wolne miasto</i>, <i>mały traktat wersalski</i>; – wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej; – wyjaśnia cel	– charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno; – charakteryzuje działalność Ligi Narodów;	– charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim;

	europejskie decydujące o ładzie wersalskim; – wymienia postanowienia traktatu wersalskiego; – przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej;	(XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia <i>New Deal</i> (1933); – identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta;	powstania Ligi Narodów; – charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego;		
2. Narodziny faszyzmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>faszyzm</i>, <i>narodowy socjalizm</i> (<i>nazizm</i>), <i>obóz koncentracyjny</i>, <i>führer</i>; – zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933); – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera;	– wymienia cechy charakterystyczne faszyzmu i nazizmu; – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>marsz na Rzym</i>, <i>antysemityzm</i>, „<i>czarne koszule</i>”, <i>ustawy norymberskie</i>, <i>totalitaryzm</i>, <i>Gestapo</i>; – zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938); – identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera;	– opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Benita Mussoliniego i Adolfa Hitlera; – charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów; – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>noc długich noży</i>, <i>ustawy norymberskie</i>, <i>noc kryształowa</i>, <i>totalitaryzm</i>;	– zna daty: przejęcia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934);	– wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli;

3. ZSRS – imperium komunistyczne	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>stalinizm, kult jednostki, łagier</i>; – zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); – identyfikuje postać Józefa Stalina;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gulag</i>; – zna datę układu w Rapallo (1922); – wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki; - rozwinie skrót NKWD; – wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kolchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka</i>; – identyfikuje postacie: Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa; – wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów;	– zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936–1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933); – omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r;	- rozwinie skróty: WKP(b); - rozwinie skrót NEP;
4. Kultura i zmiany społeczne w okresie międzywojennym	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mass media, emancypacja, prawa wyborcze</i>; – identyfikuje postać Charliego Chaplina; – wymienia rodzaje mass mediów;	– wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce; – przedstawia społeczne skutki I wojny światowej;	– przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym; – charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>modernizm, dadaizm, surrealizm, futuryzm</i>; – identyfikuje postać Orsona Wellesa;	– wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce;

5. Świat na drodze ku II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminu: <i>aneksja</i>, <i>Anschluss</i>, <i>oś Berlin-Rzym-Tokio</i> (państwa osi); – identyfikuje postacie: Benito Mussoliniego, Adolfa Hitlera; – wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>appeasement</i>; – zna daty: <i>Anschlussu</i> Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938); – podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera; – wymienia strony walczące ze sobą w hiszpańskiej wojnie domowej; – identyfikuje postać Francisco Franco;	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>państwo marionetkowe</i>, <i>remilitaryzacja</i>; – zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939); – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Hiszpanii; – wymienia postanowienia konferencji w Monachium;	– przedstawia przyczyny <i>Anschlussu</i> Austrii; – identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina;	– przedstawia proces militaryzacji Niemiec; – omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej;
Rozdział VII: Polska w okresie międzywojennym 1. Odrodzenie Rzeczypospolitej	– zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Tymczasowy Naczelnik Państwa</i>; – identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>nacjonalizacja</i>; – omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego;	– umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919);	– wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez

	Dmowskiego; – wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości.	Paderewskiego; – wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich;			Polskę;
2. Kształtowanie się granic odrodzonej Polski	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>plebiscyt</i>; – zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921); – identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego; – wymienia postanowienia pokoju ryskiego; – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego.	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Orlęta lwowskie</i>; – zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921); – identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego; – wskazuje na mapie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>linia Curzona</i>, „<i>cud nad Wisłą</i>”, <i>koncepcja inkorporacyjna</i>, <i>koncepcja federacyjna</i>, „<i>bunt</i>” <i>Żeligowskiego</i>; – omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej; – wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; – wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich, – przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich; – przedstawia, w jaki	– zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920); – identyfikuje postacie: Wojciecha Korfanteo, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego; – omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego; – omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku;	– porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną; – charakteryzuje przebieg wojny polsko- bolszewickiej;

		obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego;	sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską;		
3. Rządy parlamentarne	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>Naczelnik Państwa</i>; – zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921),; – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mała konstytucja</i>, <i>konstytucja marcowa</i>, <i>hiperinflacja</i>; – zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922); – wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej; – wymienia państwa , z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze;	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wojna celna</i>, <i>system parlamentarny</i>, <i>Kresy Wschodnie</i>; – wymienia postanowienia konstytucji marcowej; – wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią; – identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfatego, Władysława Grabskiego;	– wymienia postanowienia małej konstytucji; – omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza;	– charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926;
4. Zamach majowy i rządy sanacji	– wyjaśnia znaczenie	– zna daty: traktatu	– identyfikuje postać	– wyjaśnia znaczenie	– opisuje skutki

	terminów: <i>zamach majowy, sanacja</i>; – zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935); – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego;	polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934); – wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi; – wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi;	Józefa Becka; – wymienia przyczyny zamachu majowego; – charakteryzuje przebieg zamachu majowego; – przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej;	terminów: <i>Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie</i>; – zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930); – identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego;	polityczne i ustrojowe zamachu majowego;
5. Osiągnięcia II Rzeczypospolitej	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy</i>; – wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię; – wymienia różnice	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja, magistrala węglowa</i>; – charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>asymilacja narodowa, getto ławkowe, hiperinflacja</i>; – omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej;	– zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937);	– omawia założenia i realizację reformy rolnej; – omawia stosunki polsko-żydowskie; – wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i

	między Polską A i Polską B; - rozwinie skrót COP;	względem narodowościowym; – przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej. – identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego; – na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej;	– wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego; – przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni;	– wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej; – przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości;	państwowa;
6. Kultura i nauka II RP	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>analfabetyzm</i>; – identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego; – wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła;	– identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima; – wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ekspresjonizm</i>, <i>impresjonizm</i>; – omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej – wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych.	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>formizm</i>, <i>modernizm</i>, <i>funkcjonalizm</i>; – identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury;	– wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP; – wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej;

7. Schyłek niepodległości	– zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939); – wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym; – przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.;	– zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938); – identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka; – wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow; – wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS;	– omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich; – wyjaśnia znaczenie terminu: <i>Zaolzie</i>, <i>eksterytorialność</i>; – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow;	– charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko-niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym; – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej;	– wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.
---------------------------	---	--	---	---	--

Opracowała: D. Molenda-Mokosa